

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către Ivan Moisea, reprezentat de avocatul Vitalie Russu,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Liudmila Moisea împotriva lui Ivan Moisea, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Criuleni, cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori,

împotriva deciziei din 25 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2ra-370/24

Nr. PIGD 2-22114448-01-2ra-22032024)

Invocarea declarativă a art. 432 alin. (1)-(2) din Codul de procedură civilă nu constituie temei pentru admisibilitatea recursului. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a ei.

Judecătoria Criuleni, sediul Central (A. Arapu-Buțco)
Curtea de Apel Chișinău (I. Țurcan, A. Malîi, I. Dutca)

18 iunie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de către Ivan Moisea, reprezentat de avocatul Vitalie Russu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Ion Munteanu
Gheorghe Stratulat, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 04 august 2022, Liudmila Moisea, reprezentată de avocatul Irina Cuzmenco, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ivan Moisea, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Criuleni cu privire la determinarea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori.

2. În motivarea acțiunii, reclamanta a relatat că la 06 iunie 2008 a încheiat căsătoria cu Ivan Moisea, din care au doi copii minori, Moisea Andrei xxxxx și Moisea Sergiu xxxxx.

3. Viața în comun cu pârâtul a eșuat și nu duc o gospodărie comună. Iar, ultimul manifestă dezinteres față de creșterea și educarea copiilor și se eschivează de la întreținerea acestora.

4. Deoarece pârâtul nu este angajat în câmpul muncii oficial și nu are un venit stabil, urmează a fi încasată pensia pentru întreținerea copiilor minori în mărime de 2 200 de lei lunar pentru fiecare copil, până la atingerea majoratului.

5. La 13 septembrie 2022, Liudmila Moisea, reprezentată de avocatul Irina Cuzmenco a depus cerere de concretizare a pretențiilor. (f.d. 21-24).

6. În motivarea cererii de concretizare reclamanta a depus o cerere de concretizare a pretențiilor, a invocat că la stabilirea cuantumului pensiei pentru întreținerea copiilor minori, urmează a se ține cont de faptul că locuiește împreună cu copiii în xxxxx, iar deoarece în localitate nu este instituție de învățământ gimnazial, Moisea Andrei frecventează Liceul Teoretic „Dacia” din mun. Chișinău. Astfel, cheltuielile ce țin de transportarea copilului la instituția din învățământ din mun. Chișinău constituie suma de 5 91,60 de lei lunar.

7. Liudmila Moisea, reprezentată de avocatul Irina Cuzmenco, a solicitat desfacerea căsătoriei încheiate cu Ivan Moisea la 06 iunie 2008 și înregistrată la Primăria com. Bălțata, r. Criuleni; determinarea domiciliului copiilor minori Moisea Andrei și Moisea Sergiu cu mama acestora, Moisea Ludmila; încasarea de la Ivan Moisea a pensiei pentru întreținerea copiilor minori Moisea Andrei și Moisea Sergiu, în cuantum de 2 200 de lei lunar, pentru fiecare copil, până la atingerea majoratului.

8. Prin hotărârea din 22 decembrie 2022 a Judecătorei Criuleni, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Liudmila Moisea.

S-a desfășurat căsătoria dintre Liudmila Moisea și Ivan Moisea, încheiată la 06 iunie 2008 la Primăria com. Bălțata, r. Criuleni, trecută în Registrul actelor de stare civilă sub nr. 8.

S-a încasat de la Liudmila Moisea și Ivan Moisea în beneficiul statului, taxa de stat la eliberarea certificatului de divorț în mărime de a câte 100 de lei de la fiecare.

S-a determinat domiciliul copilului minor, Moisea Sergiu, xxxxx, cu mama, Liudmila Moisea.

S-a încasat de la Ivan Moisea în beneficiul Liudmilei Moisea pensia pentru întreținerea copiilor minori – Moisea Andrei, xxxxx și Moisea Sergiu, xxxxx, în sumă bănească fixă a câte 1800 de lei lunar, începând cu data de 04 august 2022 și până la atingerea majoratului copiilor.

S-a încasat de la Ivan Moisea în beneficiul statului suma de 1 296 de lei cu titlu de taxă de stat pentru capătul de cerere privind încasarea pensiei de întreținere, de care reclamanta a fost scutită.

S-a încasat de la Ivan Moisea în beneficiul Liudmilei Moisea suma de 140 de lei cu titlu de taxă de stat și suma de 2 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest, capătul de cerere cu privire la determinarea domiciliului copilului minor Moisea Andrei, a fost respins.

9. Prin decizia din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Ivan Moisea și s-a menținut hotărârea din 22 decembrie 2022 a Judecătorei Criuleni, sediul Central.

10. Prin decizia din 22 noiembrie 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Ivan Moisea, reprezentat de avocatul Vitalie Russu, fiind casată decizia din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

11. Prin decizia din 25 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Ivan Moisea și s-a menținut hotărârea din 22 decembrie 2022 a Judecătorei Criuleni, sediul Central (f.d. 131-140).

12. Curtea de Apel Chișinău, examinând apelul declarat de către Ivan Moisea împotriva hotărârii din 22 decembrie 2022 a Judecătorei Criuleni, sediul Centru, a constatat că acesta este neîntemeiat și urmează a fi respins, în temeiul art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

13. În motivarea deciziei, Curtea de Apel Chișinău a reținut că instanța de fond a respectat dispozițiile art. 118 și 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, realizând o analiză completă și imparțială a probelor administrate. Astfel, hotărârea de stabilire a pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă de 1800 de lei lunar pentru fiecare copil minor este justificată în baza art. 74, 75 și 76 din Codul familiei, ținând cont de lipsa unui venit constant al tatălui

și de interesele superioare ale copiilor, conform art. 18 alin. (1) al Convenției ONU privind drepturile copilului, precum și art. 58 alin. (1) din Codul familiei și art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338/1994. Or, apelantul nu a prezentat probe noi care să nu fi putut fi aduse în fața instanței de fond, iar criticile sunt declarative, fără fundament probator.

14. De altfel, prin prisma art. 94 și art. 96 alin. (1), (1¹) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a respins cererea intimă privind încasarea suplimentară a sumei de 1 000 de lei pentru asistența juridică acordată în apel, catalogând-o exagerată și nejustificată în raport cu complexitatea cauzei.

15. În final, Curtea de Apel Chișinău a reiterat că hotărârea Judecătorei Criuleni este conformă prevederilor art. 239 din Codul de procedură civilă, fiind adoptată cu respectarea drepturilor procesuale ale părților, bazată pe o analiză legală și completă a circumstanțelor cauzei și a probatoriului administrat. Iar, în consecință, având în vedere lipsa temeiurilor de fapt și de drept care să justifice modificarea sau casarea hotărârii atacate, a respins ca neîntemeiat apelul declarat de Ivan Moisea și a menținut hotărârea din 22 decembrie 2022 a Judecătorei Criuleni, sediul Central.

16. La 22 martie 2024, Ivan Moisea, reprezentat de avocatul Vitalie Russu a declarat recurs împotriva deciziei din 25 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și emiterea unei decizii noi.

17. În motivarea recursului, Ivan Moisea, reprezentat de avocatul Vitalie Russu, a invocat că hotărârea primei instanțe, cât și decizia instanței de apel, sunt nefondate, nelegale și lipsite de suport juridic, fiind adoptate cu încălcarea normelor de drept material și procesual, precum și cu ignorarea probelor relevante aflate la dosar.

18. Astfel, instanțele ierarhic inferioare au omis să aplice corect art. 75 alin. (1) și (2) din Codul Familiei și nu au examinat în mod obiectiv și complet starea sa financiară reală, aspect esențial în determinarea cuantumului pensiei alimentare. Or, în cadrul procesului, a prezentat un certificat de salarizare, care atestă că veniturile sale sunt fluctuante, variind între 5000 - 6000 de lei lunar, în funcție de zilele lucrate. Nu dispune de alte venituri suplimentare, iar cuantumul pensiei stabilite de 3600 de lei lunar (1800 de lei × 2) reprezintă o povară financiară disproporționată, punându-l în imposibilitatea de a acoperi cheltuielile de bază pentru existență.

19. De altfel, recurentul a susținut că intimata nu a prezentat probe concludente, care să justifice cuantumul solicitat al pensiei. Nu a depus documente justificative privind costurile reale de întreținere ale copiilor minori, precum un extras de la Biroul Național de Statistică privind coșul minim de consum pentru copii. Cererea sa a fost susținută exclusiv prin afirmații neprobate, în pofida obligației legale de a-și dovedi pretențiile, potrivit art. 118 din Codul de procedură civilă.

20. Prin urmare, în opinia sa, stabilirea pensiei în sumă fixă de 1 800 lei/lunar/copil este nejustificată și contrară principiului proporționalității, cu

atât mai mult cu cât și-a exprimat acordul pentru plata unei pensii în cotă parte din venit (1/3), sau, în subsidiar, a unei sume rezonabile de 1 000 lei/lunar/copil.

21. La 10 iulie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat la adresa electronică a Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei or. Criuleni și a reprezentantului Ludmilei Moisea, avocatului Irina Curmenzo, copia recursului declarat de Ivan Moisea, reprezentat de avocatul Vitalie Russu, fiindu-le explicat dreptul de a depune referință la recursul declarat.

22. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, intimații nu au făcut uz de dreptul lor procedural de a depune referințe.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

23. Art. 432 alin. (1) lit. a)-f) și alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă:

- a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;
- b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;
- c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;
- d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

24. Art. 433 alin.(1) lit. f) din Codul de procedură civilă:

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- f) recursul este vădit neîntemeiat.”

25. Art. 434 alin.(1) – (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

26. Art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

27. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că Ivan Moisea, reprezentat de avocatul Vitalie Russu s-a conformat dispozițiilor art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă, și a depus în termen recursul la 22 martie 2024. Or, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 25 ianuarie 2024 și notificată reprezentantului recurentului, avocatului Vitalie Russu, prin e-mail, la 18 martie 2024 (f.d.141).

28. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) lit.a)-f) și alin. (2) din Codul de procedură civilă (a se vedea pct.23).

29. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 1 septembrie 2023).

30. În recursul declarat, Ivan Moisea, reprezentat de avocatul Vitalie Russu se limitează la formularea unor critici generale față de soluția instanței de apel, fără a arăta în mod concret care dintre ipotezele expres și limitativ prevăzute la art. 432 alin. (1) lit. a)-f) ar fi incidente cauzei de față. O atare omisiune face imposibilă analiza de legalitate a hotărârii recurate în raport cu obiectul și scopul recursului.

31. Or, este de principiu că recursul este o cale de atac de strictă legalitate, iar partea care înțelege să îl exercite are obligația procesuală de a indica în mod clar temeiurile de drept incidente, inclusiv prin raportare la eventuale abateri grave de la normele de procedură sau de interpretare juridică.

32. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul de acces la o instanță, garantat de art. 6 §1 din Convenție, nu este absolut, dar limitările admise de Curte trebuie să fie previzibile și proporționale, iar reclamantul trebuie să manifeste diligență în exercitarea căilor de atac.

33. Astfel, în cauza *Grosjean c. Franței* (2002), Curtea a reținut că o cale de atac nu poate fi considerată efectivă dacă persoana interesată nu este în măsură să înțeleagă ce condiții trebuie îndeplinite pentru ca instanța să o examineze în fond. De asemenea, în cauza *Walden c. Liechtenstein* (2001), CEDO a reiterat că lipsa unei motivări clare și a indicării temeiurilor legale poate conduce la respingerea unei căi de atac ca inadmisibile, fără ca acest fapt să încalce în sine art. 6, dacă reglementarea este clară și partea avea posibilitatea reală de a se conforma.

34. Prin urmare, în contextul cadrului legal, în care motivele de recurs sunt enumerate limitativ, prin art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, obligația recurte era aceea de a individualiza motivul de recurs, astfel încât instanța să poată evalua dacă sunt îndeplinite condițiile legale pentru reanalizarea cauzei în calea extraordinară a recursului.

35. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma în vigoare la data declarării recursului, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

36. De altfel, dezacordul recurentei cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

37. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

38. În contextul prevederilor art. 432 alin.(2) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs verifică în cazul invocării în recurs a temeiurilor menționate la art. 432 alin. (1) lit. d)–f) din Codul de procedură civilă, dacă acestea au fost invocate și în apel sau dacă pretinsa încălcare a avut loc în instanța de apel, la caz, nefiind stabilite anumite încălcări ce ar fi fost comise de instanța ierarhic inferioară.

39. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p. 38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei, 9 octombrie 1991).

40. De altfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de către Ivan Moisea, reprezentat de avocatul Vitalie Russu, conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător.

41. Față de cele reținute, instanța de recurs constată că recursul este vădit neîntemeiat, întrucât: nu identifică în mod expres niciunul dintre temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, nu conține o motivare legală corespunzătoare a nelegalității deciziei recurate și nu se fundamentează pe jurisprudența națională sau europeană care să justifice reanalizarea cauzei în recurs.

42. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Ivan Moisea, reprezentat de avocatul Vitalie Russu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare prin prisma art. 433 alin. (1) lit. f), urmează a fi considerat inadmisibil.

43. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art.433 alin. (1) lit. f), art.440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Consideră inadmisibil recursul declarat de către Ivan Moisea, reprezentat de avocatul Vitalie Russu, împotriva deciziei din 25 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat